

СВЕСТ О СОЦИЈАЛНОМ

**ЗАВИСНОСТ ОД ДРУШТВЕНИХ
МРЕЖА**

УТИЦАЈ МЕДИЈЕ НА ДЕЦУ

СОЦИЈАЛАН РАД У ЗДРАВСТВУ

ЗАНИМЉИВОСТИ

И ЈОШ МНОГО ТОГА.

ОКТОБАР 2014. МАРТ БР.3

САДРЖАЈ

Да ли сте знали?	3
Утицај медија на понашање и развој деце	5
Ледени изазов	7
Социјални рад у здравству	8
Да ли смо зависни од друштвених мрежа?	10
Грађанско васпитање у основним и средњим школама	12
Утисци са праксе	15
Доживети стоту	17
Регионални конгрес студената социјалног рада	19
Џејн Адамс	22
Промоција хуманих вредности	23
Речник социјалног рада	26
Активности Уније Студената Социјалног Рада	29

Издавач: Унија студената социјалног рада; **Редакција:** Бојана Илић, Миона Гајић, Бојана Ђукелић, Јована Костић, Катарина Илић, Драгана Проданић, Дијана Јанковић, Данијела Павловић, Виолета Секулић, Јелена Филиповић, Немања Бучић, Марија Вујиновић; **Уредник:** Лазар Станишић; **Адреса:** Јове Илића 165, 11000 Београд; e-mail, ussrfpn@gmail.com; **Штампарија:** Printy Star Nikšićka 5/1 11000 Beograd

Да ли сте знали?

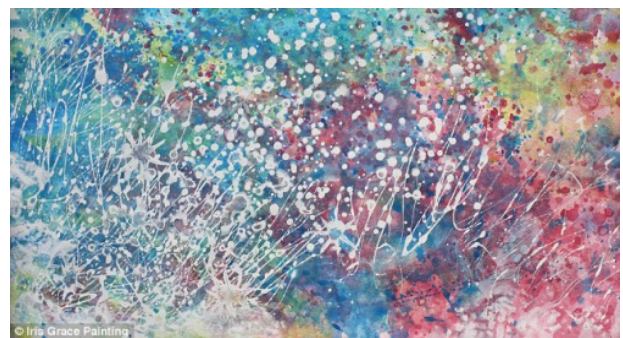
ВИЉАРЕАЛ СА ВЕЛИКИМ СРЦЕМ

Уколико сте мислили да фудбалери нису пажљиви и осећајни, преварили сте се. Наиме, тринаестогодишњи Гохан, који болује од тешког облика тумора, желео је да оствари своју последњу жељу. Дечак који целог живота навија за момке Виљареала, али због болести није могао да посећује утамице, нити да игра спорт, пожелео је да се нађе на терену са играчима свог омиљеног клуба. **Виљареал** је препознао свог највернијег обожаваоца и позвао га да им се придружи на терен. Гохан је добио и више него што се надао, дао је гол у пријатељској утакмици са Селтиком. Прича је расплакала целу Шпанију, као и цео свет. Бројним хуманим делима фудбалери су показали да итекако умеју да испуне жеље.

АУТИСТИЧНА ДЕВОЈЧИЦА СЛИКА КАО ПРОФЕСИОНАЛАЦ

Малој Ајрис Грејс дијагностикован је аутизам са две године, када су њени родитељи приметили да избегава контакт очима. Покушавали су разнолике начине социјализације. Терапије са коњима, са музиком, играњем, међутим ниједна није уродила плодом као терапија сликањем. Родитељи су, као и сваки родитељи, сматрали да су њене слике најлепше.

Показало се да то није само њихово мишљење. Када су ставили слике на интернет, једна је продата чак за 830 фунти на добротворној аукцији. Ајрис је сада много срећнија, више се игра и скоро увек је насмејана. Ајрис наставља да дели свој таленат са светом и жели да омогући доступност слика и у штампаној верзији.

НАЈПЛЕМЕНИТИЈИ У ПРОТЕКЛОЈ ГОДИНИ

„Вечерње новости“ додељују признања за „Најплеменитији подвиг године“ по 51. пут. Ко је био хуман, племенит, и достојан ове награде, откривамо вам сада.

Добар комшија

Горан Сладојевић, муж и отац троје деце, по занимању грађевинац. Четири Горанове комшије су радили у јами за кишницу када је почео, једног по једног, да обара смртоносни гас. Горан није оклевао ни тренутка. Нашао је цев кроз

Надљудска породица

Породица Мијаиловић из Београда, изгубила је свог сина и брата. Двдесеттргодишњи Владислав доживео је саобраћајну несрећу. Возио је мотор када се то десило, несрећа је била узрокована непажњом другог возача. Породица и лекари нису могли ништа да учине за њега. Породица је поступила крајње алтруистички. Одлучили су да спасу четири особе донирањем Владислављевих органа и тако спречили да се четири породице нађу у истој ситуацији.

Друг је за друга најбољи друг

Никола Јечменица, најмлађи хуманитарац. Са својих четрнаест година спасио је свог друга. Наиме, неколико другара отишли су на првомајски уранак. Направили су логорску ватру и били спремни на уживање и дружење. Један дечак је покушао да разгори ватру бензином. Када је пламен кренуо према флаши, дечак се нашао у страху и бацио флашу неразмишљајући где ће пасти. Флаша је пала на Маркове ноге. Ногавице су се одмах запалиле, он је почео да трчи, док су се остала деца разбежала од страха. Само је Никола кренуо за Марком, оборио га на земљу и својим рукама угасио ватру. Ово објашњава значење изреке: „За тебе бих ставио руку у ватру“.

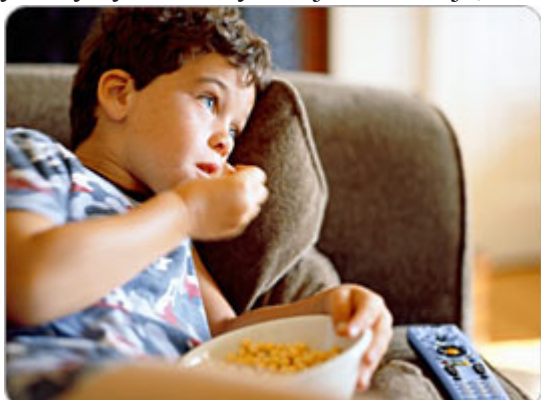

Данијела Павловић
Катарина Илић

УТИЦАЈ МЕДИЈА НА ПОНАШАЊЕ И РАЗВОЈ ДЕЦЕ

Проф. Тамара Цамоња Игњатовић

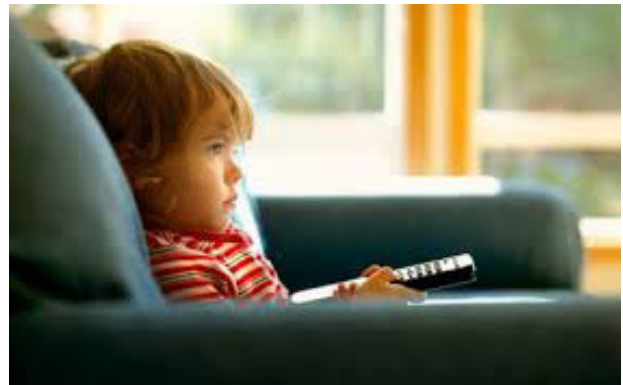
Данас се много говори о утицају медија на понашање деце и њихов развој. Тој теми су посвећени новински текстови, обично праћени саветима психолога, а већ деценијама се спроводе и бројне научне студије. Пре свега треба имати у виду различит утицај медија у односу на њихов специфичан садржај, као и начин и облик презентовања. Наиме, постоје многи садржаји који се преко медија преносе и који имају вишеструке позитивне ефекте на развој деце, подстичу њихов интелектуални развој, обогаћују знања, итд. Друга, чињеница је да различити медији као што су новине, телевизија, компјутери, али и помало заборављени радио и књиге, представљају специфичан вид комуникације и сваки од њих утиче на развој детета на посебан начин. Дакле није свеједно да ли дете нешто чита, гледа или слуша, или све то ради истовремено, да ли то пасивно посматра или у томе активно учествује, као у видео игрицама. Коначно, битно је и о ком узрасту деце говоримо, да ли је дете предшколског узраста или иде у школу или је адолесцент. Због тога бих нашу тему сузила на утицај телевизије, као данас најраспрострањенијег медија које користе деца.

Главни фактор утицаја телевизије на развој деце је пре свега велика количина времена коју деца проводе гледајући је. То исто важи и за компјутерске, односно видео игре. Главни разлог за то је њихова атрактивност, лака доступност и недостатак друге понуде или подстицања других активности од стране родитеља. Процене, иако се разликују, указују да је у просечном домаћинству ТВ укључен шест и више сати, а да га деца гледају два сата или често и више. У том смислу ниједан средински утицај, поред самих родитеља, није продро у живот деце, као што је телевизија.

Од великог утицаја на децу је и начин презентовања садржаја. Познато је да пажњу привлаче покрет и промена. Брзи кадрови, зумирања, флешбек., смењивања садржаја. или промене угла камере, користе се да би задржала пажњу деце, али истовремено то деци, посебно предшколског узраста, отежава разумевање садржаја и следа догађаја, а деца немају времена за разумевање и рефлексiju. Она постају збуњена брзом сменом сцена без икаквих прелаза, с обзиром да су млађој деци потребни дугачки кадрови да би разумела акцију и пратила временски след догађаја. Такви садржаји се слабо и памте, управо јер због преласка на нове сцене и садржаје, нема времена за њихово осмишљавање. Када је тестирано шта су запамтили од онога што су видели на ТВу, деца су могла да се присете само 30 процената основних догађаја. Када су садржаји едукативног карактера, примерени когнитивним капацитетима детета, проценат запамћеног је знатно бољи. Такође, деца која пуно гледају телевизију, обично мање читају и постижу слабији успех када крену у школу, јер имају мања очекивања о количини менталног рада потребног за учење из написаног текста.

Важно је имати на уму да родитељи могу посредовати у утицају телевизије на дете, контролишући шта деца гледају, гледајући са њима ТВ и разговарајући о томе шта гледају. У продицама из којих потичу веома агресивна деца, укућани и деца пуногледају ТВ, мало се читају књиге или слуша музика. Овој деци је често дозвољено да до касно седе уз ТВ и гледају програм који хоће. Родитељи их ретко изводе из куће, у шетњу или на неки спорт. Супротно томе, породице са мање агресивном децом, више су укључена у то како деца проводе слободно време, ограничавају гледање телевизије и контролишу садржаје које деца гледају, подстичући образовне и дечије програме, а и сами више времена активно проводе са својом децом, воде их у парк, на неке спортске или културне догађаје. Када родитељи гледају телевизију са својом децом и причају о томе, деца могу боље разумети смисао оног што гледају, јер родитељи на тај начин обезбеђују нити смисао који деци промакне.

Укратко, садржај с којим се деца срећу кроз медије (филмови, цртани филмови, као и рекламе, вести) и начин на који су ти садржаји презентовани (слике које се брзо смењују на екрану) имају дуготрајне ефекте на развој дететових ставова, интересовања, когнитивних вештина и социјалног понашања. Овај ефекат може има своје позитивне и негативне стране које можемо за крај сумирати. Позитивни утицаји телевизије се огледају у томе што телевизијски садржаји могу да подстичу социјализацију детета у том смислу што преносе позитивне моделе понашања, уче их различите социјалне улоге, помажу да дете формира позитивне ставове и вредности, развија дететове интелектуалне капацитете, подстиче размишљање, проширује знања и продубљује му жељу за сазнањима, преноси детету информације о различитим културама, подстиче дететову машту, итд. Негативни утицаји телевизије су у томе што деца проводе превише времена у контакту са неселективним садржајима, непримереним њиховом узрасту. С друге стране, већина програма за децу има забаван карактер, без посвећивања пажње развијању дететових потенцијала; садржаји често нуде лик главног јунака који је модел негативног понашања и који користи насилно понашање као средство да дође до циља, да постигне оно што се жели, стекне моћ, углед и сл., а без негативних последица, чиме се директно подстиче агресивно понашање деце, склоност или равнодушност ка насиљу. Додатно, прекомерно гледање телевизије утиче на поремећај ритма спавања и дететове навике (касно леже, тешко се ујутру буди, једе испред ТВ-а). Не треба заборавити и негативне ефекте на физичко здравље и телесни развој детета: дуготрајно гледање у екран негативно утиче на вид, недостатак кретања има последице на слаб развој моторике и неких моторичких вештина важних за физички раст и развој, неактивност подстиче и данас распрострањену гојазност међу децом. Филмови страве и ужаса проузрокују страх, забринутост и ноћне море код деце, што може негативно да утиче и на њихово ментално здравље. Подстиче се пасивност у понашању, насупрот активном учешћу и иницијативи, дете мање времена проводи у дирекној комуникацији, што утиче на слабење веза како са члановима породице, тако и са вршњацима. Коначно не треба заборавити ни утицај других медија које данас користе деца и млади, као што су интернет, видео игре, мобилни телефони који имају сличне ефекте, а о којима сада није било речи. На крају, медији утичу и на саме родитеље, који такође обликују своје ставове путем медија, али и обликују своја и интересовања, начин провођења слободног времена, што индиректно

ЛЕДЕНИ ИЗАЗОВ

Средином 2014. године “the Ice Bucket Challenge” постао је, како га многи називају, културни феномен. Акција је осмишљена како би се скренула пажња на оболеле од амиотрофичне латералне склерозе. Поливање леденом водом осим скретања пажње има за циљ и прикупљање новчаних средстава за борбу против ове опаке болести. Овом изазову нису одолеле многе познате личности широм света попут Тома Круза, Лејди Гаге, Сајмона Кауела и Новака Ђоковића. Сви су они пристали да се полију леденом водом, а затим су номиновали бар троје људи да ураде исто у наредна 24 часа. Акција је почела у САД-у видеом који је направио младић по имену Ентони Кербахал. Овим видеом настојао је да скрене пажњу на око 30.000 људи који се широм Америке боре са овом болешћу. Двадесетшестогодишњи Ентони је пре неколико месеци сазнао да болује од поменуте болести, а страхује јер зна шта га чека, пошто годинама живи са мајком која болује од исте болести, а и бака му је преминула од ове врсте склерозе. Ентони је своју причу започео на врло шаљив начин, имитира спот Мајли Сајрус у коме у боксерицама пере аутомобил, затим у наставку следи његова исповест која је расплакала цео свет. Почетак видеа је направљен тако да привуче пажњу јавности, док после два минута снимак постаје потресна исповест. Ентони признаје да је веома уплашен, на снимку се налазе и ситуације кроз које он свакодневно пролази са оболелом мајком. Ентони гледа у своје руке и зна да ускоро неће моћи да их помера. Последње напоре троши да прошири свест јавности о овој болести док не буде прекасно. Када вам неко сручи кофу леда на главу, није ни приближно страшно као када вам неко каже да имате АЛС. Амиотрофична латерална склероза је неуродегенеративна болест која узрокује слабљење моторних неурона. Услед болести долази до ометања сигнала које мозак шаље свим мишићима у телу и тако онемогућава њихово функционисање. На овај начин долази до атрофије мишића, што погађа и срце и плућа, чијом дисфункцијом долази до смрти. У почетку људи могу приметити слабост у мишићима, трзање или грчење, а потом болест прогресивно онеспособљава ход, говор, гутање и на крају дисање. Многи болесници проведу последње дане живота у потпуности парализовани, али су потпуно свесни и ментално очувани до краја. Болест погађа и жене и мушкарце, мада има већу учесталост код мушкараца. Она може да се јави појединачно или као наследна породична болест. Алс има брз и прогресивни ток.

Инциденца и преваленца АЛС-а је око један до три болесника на 100.000 нових случајева или три до пет болесника на 100.000 свих случајева годишње. Просечно преживљавање је три до пет година, мада се у литератури наводе случајеви много краћег или много дужег преживљавања.

Један од изузетака је чувени научник **Стивен Хокинг** који је успео да оствари завидну каријеру, иако је готово потпуно парализован и прикован за инвалидска колица дуги низ година. АЛС утаменичи људе у сопственом телу. Проблем је што нема много информација о узроцима ове врсте склерозе, последица тога је и чињеница да овој болести нема лека. Ретка је и фармацеутским компанијама се не исплати да улажу у њено истраживање

Стивен Хокинг

У САД-у Удружење “ALS Association” бави се проучавањем и ширењем свести о амиотрофичној латералној склерози (АЛС), познатој и као Лу Геригова болест. Услед поменуте акције се очекује од учесника изазова да донирају 10 долара ако су прихватили изазов, а уколико не судат донирају 100 долара. АЛС Удружење је објавио да је њихова укупна донација од 29. јула премашила 100 милиона долара. У Србији је ситуација нешто другачија. Многе критике се упућују реализовању “Леденог изазова” код нас. Леденом водом су се полиле многе познате личности, али оболели и даље од тога немају користи, осим што се чуло за ово опако обољење. Нажалост већина полицаха ради то због личне промоције не знајућу који је разлог изазова и коме новац треба да се уплати. У снимку чак и не спомену болест пре него што истресу кофу с ледом. Критика се упућује и медијима који се уместо суштином, баве питањем ко је како поднео полицање леденом водом.

Алс-ом код нас бави се “Друштво за болести мотоневрона”. У Србији у сваком тренутку има 150 оболелих од амиотрофичне латералне склерозе. Сваки пети је млађи од 50 година. Узимајући у обзир број познатих личности из наше земље који су овај изазов прихватили, цифра прикупљеног новца је заиста мала.

Драгана Проданић

СОЦИЈАЛНИ РАД У ЗДРАВСТВУ

Социјални рад у здравству почиње се развијати почетком 20.ог века у САД – у. Зачетником се сматра доктор Рицхард С. Цабол који је давне 1893. године запослио првог социјалног радника у здравству. Сматрао је да поред органске патологије коју пацијенти доносе, треба и у неким случајевима проучавати животне путање и услове у којима пацијенти живе.

Тако већ 1905. године започиње прва специјализација за социјални рад у здравству. У оквиру социјалног рада у здравству постоје субспецијализације због специфичних карактеристика социјалног рада у здравству, дому здравља, психијатрији, медицинској рехабилитацији... Социјални радници представљају важну карику у раду са зависницима и особама с различитим психичким потешкоћама. Социјална рехабилитација, интервенције у критичним ситуацијама и оспособљавање за функционисање у свакодневном животу, али и многи други облици помоћи и услуга олакшавају пацијентов повратак у друштво. Допринос социјалних радника у здравству је заиста огроман, без обзира што често изостане признање од доктора и осталог медицинског особља. Социјални радници брину и о особама које се лече од тешких и хроничних болести, осигуравају разне услуге, помажу у савладавању разних потешкоћа, до којих између осталог може доћи услед здравствених и породичних проблема, сиромаштва, незапослености, криминала, зависности о алкохолу и дрогама, као и због ратних страдања и елементарних непогода. Уз вештине попут добрих организаторских способности, доброг усменог и писменог изражавања, комуникативности и сарадње пружају неопходну помоћ и подстицај људима, породицама и групама који пролазе кроз кризна стања (разне болести), те су стога понекад и на различите начине маргинализовани у друштву.

ЧИМЕ СЕ ТАЧНО БАВИ СОЦИЈАЛНИ РАДНИК У БОЛНИЦИ ?

Деловање социјалне службе усмерено је на стручно, квалитетно и ажурно решавање социјалне проблематике пацијената. Као стручни сарадници и зависно од потреба пацијента током лечења, социјални радници делују у једнократном и хитном ангажману у сврху заштите пацијентовог одређеног интереса и права до планирања терапијских поступака и отпуста што укључује широк распон различитих социјалних и правних интервенција. Делокруг рада односи се на прикупљање и вођење социјалне документације која је саставни део историје болести, упознавање пацијента са његовим правима, индивидуалан разговор са пацијентом, укљученост у социотерапијску групу, породичну терапију, рад дневне болнице, здравствене, социјалне, породично правне, правно имовинске и пензионе заштите, итд. Такође социјални радници у болницама најуже сарађују са Центрима за социјални рад, Министарством здравља и Министарством социјалне политике, МУП-ом, затим судовима, општинама, школама, послодавцима, Комесаријатом за избеглице и миграције, надлежним докторима, хранитељским породицама, заводима за здравствено и пензионо осигурање и осталим институцијама и установама надлежним за одређену потребу и заштиту пацијента. У тимском раду настоје да подигну квалитет боравка пацијента у болници и осигурају што квалитетнију рехабилитацију и ресоцијализацију ради примерене друштвене реинтеграције.

ИСКУСТВА СОЦИЈАЛНИХ РАДНИКА У ПСИХИЈАТРИЈСКИМ УСТАНОВАМА

Социјални радник мора бити оспособљен да дијагностички схвати, одреди и помогне лицу са којим има контакт у здравственој установи, при чему увек полази од примене и усклађивања са психијатријом, методологијом индивидуалног и групног социјалног рада. Осим тога, његова активност обухвата превенцију психичких поремећаја, односно чувања и унапређења душевног здравља, а оболелима помаже да постигну највишу могућу социјално-здравствену рехабилитацију. У психијатрији се сусрећу са сексуланим поремећајима и перверзијама, душевном заосталашћу, сметњама у читању и писању. Социјални радник мора да познаје клиничку слику неурозе и њену врсту, као и адекватну примену социјалног рада са неуротичном особом.

Програм ФПН-а

У оквиру студијског програма основних студија на Факултету политичких наука (IV година), студенти се сусрећу и са предметом социјални рад у здравству. Предмет даје уводна знања о савременом концепту здравља, приступу промоцији здравља и превенцији болести. Обрађује се савремени концепт здравствене заштите и економска оправданост социјалног рада у здравственим организацијама, као и допринос социјалног рада у остваривању здравствене заштите. Посебно је обрађена улога и значај социјалног рада у здравству, методе и технике које се примењују у болничком, ванболничком раду, превенцији, третману и рехабилитацији оболелих. Циљ је да студент теоријска и практична знања којима ће овладати примени у пракси.

ДА ЛИ СМО ЗАВИСНИ ОД ДРУШТВЕНИХ МРЕЖА?

Ко је спровео истраживање?

Група студената Факултета политичких наука, смера за социјалну политику и социјални рад, спровела је истраживање у оквиру предмета методологија политиколошких истраживања са статистиком на тему „Заступљеност и ефекти коришћења социјалних мрежа код средњошколаца“ Сведоци смо да се на глобалном нивоу повећао број људи који користе интернет. Он нам нуди значајне информације и бржи долазак до њих, али, нажалост, има и своју негативну конотацију. Досадашња истраживања показују да претерано коришћење интернета доводи до појаве зависности, првенствено код средњошколаца. Србија се са око 2,5 милиона корисника друштвених мрежа налази на 43. месту светске листе корисника. Млади проводе много времена користећи друштвене мреже, што утиче на њихов социјални живот, мотивацију за учење, и здравље. Предмет спроведеног истраживања јесте заступљеност, као и ефекти коришћења социјалних мрежа код београдских средњошколаца.

Кога смо испитивали?

Истраживањем је обухваћено десет средњих школа и то пет гимназија са општина Вождовац, Нови Београд, Стари град, Раковица и Звездара, као и пет средњих стручних школа са истих општина. Друштвени значај истраживања огледа се у утврђивању последица учесталог коришћења друштвених мрежа. Проблем је присутан на страни самих корисника и односи се на потенцијалну зависност од коришћења социјалних мрежа. О последицама коришћења друштвених мрежа постоје бројна истраживања, али је познато да развој технологије омогућава, из дана у дан, све богатији и занимљивији виртуелни свет. Ефекти и начини коришћења друштвених мрежа стално се мењају. Релевантност и научна оправданост овог истраживања управо је у његовој актуелности.

Како смо дошли до података?

Податке за истраживање прикупљани су коришћењем анкете и интервјуа. Анкетом покушали смо да добијемо одговор на питања која се односе на заступљеност социјалних мрежа као и утицај који социјалне мреже имају на успех у школи. Испитаници су бити особе средњошколског узраста, млади између 14 и 19 година. Питања су били унапред формулисана, јасна, несугестивна и недвосмислена. Интервју је друга техника коју смо користили за прикупљање података. Значајна је из разлога што омогућава директан контакт са испитаницима. Допринос нашем истраживању дали су школски психолози, са којима смо разговарали о потенцијалним ефектима које производи учестало или прекомерно коришћење социјалних мрежа.

Репрезентативност овог истраживања износи 706 испитаника, београдских средњошколаца, и то 51% мушког пола, и 46% женског пола.

Резултати

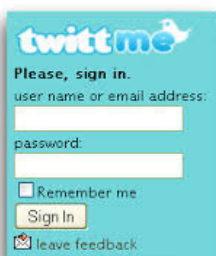
Добијени резултати нам указују на веома висок степен заступљености социјалних мрежа и то као убедљиво најзаступљенији јесте Фацебоок који користи **92,8%** испитаника, Твиттер **21,8%**, Инстаграм **31,6%**, Реддит **3,3%**, и Флицкр **2,5%** од укупно 706 испитаника. Средњошколци најчешће користе социјалне мреже путем компијутера, а позамашан је и број оних који то раде преко мобилног телефона, чак и онда када похађају наставу. Испитаници су своје прве профиле најчешће отвараили између 13. и 14. године. Док је **54%** испитаника потврдило да њихови родитељи поседују профил на некој од социјалних мрежа.

Још мало занимљивих статистичких података:

35% има између 500-1000 пријатеља, а само **25,3%** познаје лично све своје пријатеље. **39%** проводи између 1х и 3х дневно на друштвеним мрежама, а **32,2%** није уопште покушало да смањи време проведено на интернету. **33,1%** испитаника који проводе више од 3х дневно на социјалним мрежама, каже да због тога запоставља своје обавезе.

31,2% испитаника брзо пролази време док су на интернету.

37,1% је слободније у онлине комуникацији, што може да доведе до озбиљних проблема, са којима се сусрећемо скоро свакодневно.

53,3% се слаже са тим да није пронашао праве пријатеље на друштвеним мрежама

35,7% њих користи социјалне мреже када су на часу, овде можемо уочити једну од могућих корелација која доводи до лошег успеха у школи.

Нажалост, сведоци смо да су тинејџери све више преокупирани интернетом, тако да им је не замисливо да лето, одмор, проведу у неком хотелу који не поседује ви-фи слободну зону, **33,1%** испитаника није битно да хотел има интернет, док је то апсолутно битно **24,1%** испитаника. **37,6%** испитаника је изасло на састанак са особом коју је упознао преко социјалних мрежа, док је **39,8%** покушало да се некоме удвара. Веома висок проценат нам указује на опасност до које може доћи приликом, како се то популарно назива „састанака на слепо“, средњошколци најчешће нису свесни у колику се опасност упуштају приликом заказивања састанака са непознатом особом. Чак **30,3%** испитаника другог разреда сматра да је онлине удварање нормално у данашње време, док **24,1%** испитаника са четврте године сматра да је то непромишљено. Позитивна ствар јесте, што према овим процентима можемо увидети да зрелост долази са годинама, да средњошколци старије узраста ипак увиђају потенцијалну опасност заказивања онлине састанака са непознатим особама. Ако направимо корелацију успеха средњошколаца и њиховог пристанка на састанак са непознатом особом проценти су нешто другачији: **58,1%** ученика са довољним успехом би изашло на састанак са особом коју је упознао преко социјалних мрежа, док то, **67,8%** одличних ученика не би урадило. **67,7%** довољних ученика је покушало да се удвара преко социјалних мрежа, **65,8%** одличних, то није покушало.

37,1% одличних ученика не запоставља своје обавезе због социјалних мрежа, док је тај проценат код довољних ученика **19,4%**. Што је и очекивано.

6,5% испитаника се слаже да радије проводи време са другарима на друштвеним мрежама него уживо, док **58,1%** не мисли тако. Иако смо пре истраживања сматрали да је стварност нешто другачија, драго нам је да смо у томе погрешили.

ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ У ОСНОВНИМ И СРЕДЊИМ ШКОЛАМА У СРБИЈИ - ЕВАЛУАТИВНА СТУДИЈА

Приказ истраживања

Истраживање је спроведено године 2009. од стране **Др Тамаре Цамоње Игњатовић, Др Александра Бауцал и Радмиле Радић Дудић.**

С обзиром да је до 2009. прошло осам година од када је уведен предмет грађанског васпитања у основне школе, указала се потреба за евалуацијом квалитета садржаја и метода наставе, као и провера ефеката на ниво знања ученика. Основни циљ истраживања јесте да се на основу добијених резултата формулишу емпиријски засноване препоруке за даље унапређење програма и начина његове реализације у Србији. У даљем приказу истраживања видећете детаљније циљеве истраживања, коришћену методологију, као и резултате.

Кључне речи: Грађанско васпитање, евалуација, политичка култура

Увод

Грађанско васпитање је уведено као факултативни предмет у основне и средње школе у Србији од 2003.године, док од 2005. има статус обавезног предмета. Циљ предмета јесте да ученици стекну знања, способности и вештине и усвоје вредности које су претпоставка за целовит развој личности и за компетентан, одговоран живот у савременом грађанском друштву. Грађанско васпитање би требало да подстакне развој деце и младих у духу поштовања људских права и основних слобода, мира, толеранције, равноправности полова, разумевање и пријатељства међу народима, верским, националним, етничким групама. Основ за увођење и даљи развој Грађанског васпитања представљала је препорука Савета Европе о образовању за активно учешће у грађанском друштву. Препорука је усвојена 2002.године као реакција на пораст неповерења у демократске институције у Европи, пораст расизма, нетрпељивости према мањинама. Отуда је произишао закључак да оваква врста образовања може допринети демократизацији, толеранцији, промовисању вредности које воде ка интеркултуралном дијалогу и солидарности. Специфичан проблем истраживања представља чињеница да је тешко доћи до прецизних података о томе колики број деце похађа ову наставу. Према неким проценама у основним школама ову наставу реализује 20% стручних сарадника и 80% учитеља. У средњим школама наставу Грађанског васпитања изводи 30% стручних сарадника, 70% професора социологије, филозофије и осталих предмета. Још један проблем јесте што наставу изведе наставници који њима попуњавају неопходан број часова.

ЦИЉЕВИ И МЕТОДОЛОГИЈА

Схвра истраживања јесте унапређење садржаја и квалитета наставе предмета Грађанско васпитање на основу евалуације досадашњих резултата реализоване наставе. У том циљу спроведено је испитивање знања ученика из ове области ученика завршних разреда основне и средње школе, њихових ставова према овом предмету, као и ставове ученика према друштву и њихове спремности на друштвену партиципацију. Испитивањем су обухваћени и наставници, а посебно су дизајниране и фокус групе. За прикупљање потребних података коришћени су упитници који су посебно конструисани за сврхе евалуације. Примењена су три упитника, примењема сваком узорку посебно: за ученике основних школа, ученике средњих школа, и за наставнике Грађанског васпитања на оба нивоа школовања.

Упитници обухватају три основне теме:

- **Знање ученика које су имају прилике да стекну приликом похађања наставе Грађанског васпитања**
- **Ставови ученика према овом предмету**
- **Степен политичке културе изражен кроз ставове ученика према друштву и друштвеним институцијама, као и њихову спремност на грађанску партиципацију**

На основу случајног избора између свих основних, четворогодишњих и трогодишњих средњих школа на целој територији Србије изабране су школе где је испитивање извршено. Укупно је испитано 1955 ученика. Од тога 1030 ученика осмог разреда, 925 ученика завршног разреда средњих школа у школама које похађају предмет Грађанско васпитање. Број мушких и женских испитаника је приближно исти. У истраживању је учествовало 304 наставника Грађанског васпитања основних и средњих школа. Испитано је три пута више наставника него наставника што одговара потпуној структури наставног особља у школама у Србији.

На основу одговора ученика о њиховом задовољству различитим аспектима наставе Грађанског васпитања (колико су научили, у којој мери су наставници користили активне облике рада, атмосфера на наставима Грађанског васпитања) идентификоване су три школе у којима се настава Грађанског реализовала са **различитим нивоом успешности:**

- **Једна школа у којој је настава Грађанског реализована успешније него у другим школама.**
- **Једна типична школа**
- **Једна у којој се настава мање успешно него у другим школама**

У овим школама се разговарало са ученицима, наставницима, директорима школе, као и са представницима локалне самоуправе како би се одредило какав је имиџ и статус предмета у локалној заједници, у каквим условима се реализује настава, који су разлози због којих се ученици опредељују за Грађанско васпитање, шта наставнике мотивише да предају овај предмет итд. У три школе у којима су обављени разговори испитано је укупно 30 ученика, 8 наставника, 3 директора (у једном случају помоћница директора) и 7 представника локалне заједнице.

РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Приказ резултата организован је по предметским целинама од којих ће овде бити приказане само неке:

Социо-демографска структура ученика који похађају наставу из предмета Грађанско васпитање, показује да су то претежно ученици чији родитељи имају образовни ниво који је у просеку виши него у општој популацији (30% родитеља има образовни ниво изнад средњег образовања). Најчешће то су родитељи који нису традиционални, ни патријархални, опредељују се као атеисти или да нису православне вероисповести.

Степен знања ученика о садржајима обухваћених програмом Грађанског васпитања, показује да су ученици основних школа постигли релативно добар успех на тесту знања. Преко 50% одговорило је тачно на 9 од 14 питања. Резултати ученика средњих школа показују да је на свега 8 питања од 36 одговорило њих 50%.

Степен знања варира од специфичних тема, тако да су ученици боље овладали појмовима који су им блиски по искуству и интересовањима, док се апстрактни појмови мање познају.

Ставови према садржају предмета показују да су ученици генерално задовољни оним што су научили на предмету Грађанско васпитање. Посебно су задовољни у којој мери су усвојили знања и вештине које су релевантне за боље разумевање себе, своје позиције и улоге у непосредном интерперсоналном и институционалном окружењу. Затим о својим правима и обавезама, као и о сарадњи са другим људима. Мање су задовољни мером у којој им је Грађанско васпитање помогло да разумеју друштвене и политичке феномене, који нису директно повезани са њиховим личним животом.

Атмосфера на часовима Грађанског васпитања је најчешће опуштена, али истовремено радна и сарадничка. Веома ретко наводе да је неконтролисана, ауторитарна и незанимљива. Већина ученика је наводила опуштену атмосферу као нешто што им се највише свиђа у вези са предметом.

Вредносна оријентација младих- Млади су оцењивали као најважније вредности породицу, пријатеље и личну слободу. У том погледу нема разлике између ученика основних и средњих школа. Ученицима основних школа најмање су важи национална припадност, слобода медија и богатство. Ученицима средњих школа најмање су важни заштита мањима, припадност европској култури и слобода медија.

ПРЕПОРУКЕ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ СТАТУСА И КВАЛИТЕТА ГРАЂАНСКОГ ВАСПИТАЊА

Промовисати предмет Грађанско васпитање, упознати јавност са суштином овог предмета, због чега је важан и шта се учи у оквиру њега, с тим да је Грађанско васпитање и Верска настава не представљају у супарничком односу

Направити правилник који ће повећати **интерактивни облик рада** (дебате, дискусије) Развити модел за финансирање наставних активности и материјалима који су предвиђени програмом Грађанско васпитање

Укинути обавезу да ученици морају 4 године да похађају исти предмет и омогућити да на пример сваке године поново бирају

Прегледати постојеће програме Грађанског васпитања и **прередити** их, у сарадњи са наставницима

Размотрити да се предмет Грађанско васпитање уведе као **обавезан** у барем једном од разреда (завршни разред основне, први или завршни разред средње школе)

Утисци са праксе

Праксу сам обавила у Основној школи „Јован Цвијић“ на Палилули. Радила сам са децом нижих разреда у продуженом боравку. Помагала сам им у изради домаћих задатака и савлађивању градива. Већина деце су васпитно и едукативно занемарена. Живе у дисфункционалним породицама, неки од њих су и жртве породичног занемаривања и злостављања. Немају развијене радне навике, пажња им је расута, а мотивација за учење на ниском нивоу.

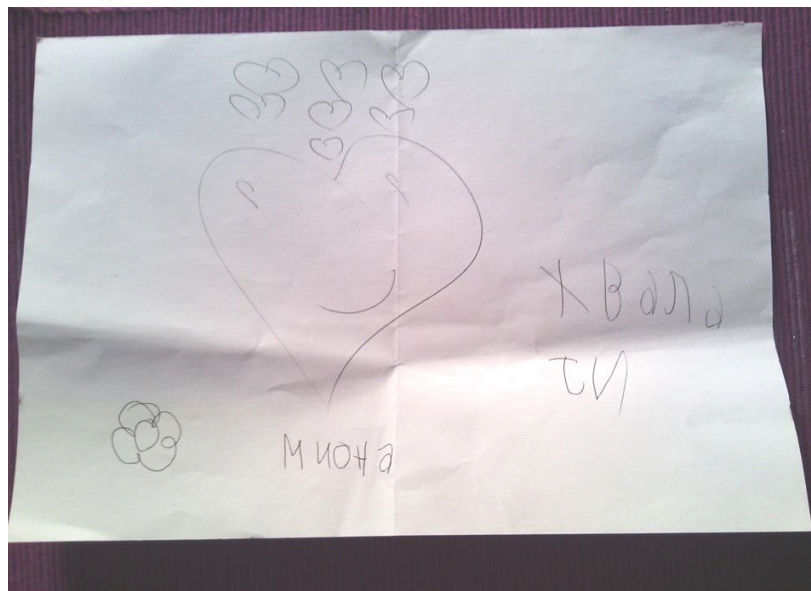
Моје искуство са неколико њих са којима сам радила је врло позитивно. Посветила сам им много пажње, покушала да пробудим њихова интересовања и развијем са њима сараднички и леп однос.

Посебно бих издвојила рад са једанаестогодишњом Л.П. Помагала сам јој у читању, вежбале смо писање и математику. Поред учења било је и забавних активности попут друштвених игара, цртања, учења кроз игру... Допадала ми се из разлога што је волела да пева, знала много песама и тако распевана остаће заувек у мом сећању. Често смо јој се колегиница и ја придружиле, чему се и данас слатко насмејемо. Једном приликом смо правили маске за маскембал. Помогла сам јој да направи маску и за узврат добила врло драг поклон. Био је то цртеж на коме је било нацртано срце, а у њему је писало: „*Хвала ти Миона*“.

Доста времена сам провела и са деветогодишњим дечаком Е.А. Потиче из многочлане породице ромског порекла. Редовно смо радили домаћи. Слабо му је ишло читање, вежбали смо и ишли заједно да узимамо књиге из библиотеке. Везао се за мене и звао ме: „Моја студентка“. Добро је знао математику и изненађујуће много о религији. Био ми је много драг. Волела бих поново да сретнем ову децу, са којима сам имала занимљивих доживљаја, чак и брачну понуду. Као хумористичан доживљај издвојила бих дечака који је на питање: „Шта је јелен“? (док смо радили дивље и домаће животње), одговорио : „**Пиво**“ !!

Време проведено на пракси прошло ми је брзо. Моја искуства су корисна и лепа. Осећала сам се добродошлом и прихваћеном од стране деце којима недостаје подршка, пажња, а пре свега љубав родитеља.

Утисци са праксе

Студенти прве године Одељења за социјалну политику и социјални рад су своју праксу обавили у оквиру пројекта Црвеног крста у Основним школама које похађују деца националних мањина из угружених делова Београда.

Студенти су конкретно учествовали у одвијању допунске наставе у Основним школама у којима су били распоређени. Добили смо почетне инструкције, од стране нашег ментора Марка у Црвеном крсту. Помало уплашени, студенти нису знали шта ће иза школских врата затећи. Али су сви кренули са великом ентузијазмом и циљем да се деца током допунске наставе стекну и понесу што више знања из оних области који су тог дана имали за домаћи или градива које су припремали за испитивање код учитељице или наставника. Углавном је то било писање слова, азбуке, лакше математичке операције. Основна школа у којој сам ја била распоређена је „Јован Цвијић“ на Карабурми. Током праксе која укупно трајала 28 сати, у школама смо дневно проводили по два школска часа колико је и трајала допунска настава, а када се то распореди буде негде око 5 - 6 недеља. Раидили смо са више деце. Ја сам конкретно радила са троје, четворо укупно. Прича коју би желела да поделим са својим колегама и читаоцима наших новина је о једној девојчици чије име и презиме не бих да откривам.

Наиме, девојчица има 9 година и похађа други разред. Њена породица се из Албаније доселила у Србију 2012. Године. Слабо је знала српски језик, азбуку, слова ... Није чак знала да изговори своје име и презиме нити да га сама напише, што се и претпоставља уз недовољно познавање српског језика и из физиолошких разлога које девојчица има. Њена породица је велика. Укупно их је шесторо деце. Најстарији брат има 13 година, а најмлађи је још увек беба. Поред своје мајке она је једино женско у својој великој породици.

Њена браћа, мајка и она су константне жртве породичног насиља које трпе од стране свог оца. У њеном понашању се то и види, тако да ме овај податак, који сам чула од стране учитељице која је задужена у школи за допунску наставу уопште није изненадила. Највише се то примећује код њеног најстаријег брата који је такође похађао допунску наставу, који покушава да врши психичко и физичко узнемиравање над осталом децом која су у том тренутку учионици.

Све ово је за мене и моје сиромашно искуство ово био велики изазов. Испред себе сам имала дете које табула раса научим нечему. Девојчица није могла да ради задатке које су радили њени вршњаци, јер због свих ових ствари које сам навела није могла да парира својој вршњачкој групи. Кренула сам од почетка са писањем слова, учење азбуке и улагала велики напор да зна да напише своје пуно име и презиме.

И у свему томе сам успела. Девојчица је показала резултате које су одушевиле и њену разредну учитељицу, учитељицу са допунске наставе и наравно мене. После три недеља напорног и подстицајућег рада она је успела. Њен домаћи је увек био да по пар пута напише своје име и презиме, стално сам је изводила на школску таблу по којој је писала своје име и презиме, име своје учитељице, моје име. Када је успела у томе стално је са великим усхићењем позивала своје другаре са допунске наставе и показивала им да је успела.

Са њом и свом децом са којом сам радила, и са оном којом нисам сам се сваког дана осећала све ближе као да се знамо целог живота не само тих пет, шест недеља. И од њих се много што шта може научити. То је онај живот и детињство који они имају, а ми нисмо никада игром слуљчаја имали. Та деца су пуна ентузијазма, занимљивих и тужних животних прича.

Доживети стоту!

Да живот у институцији као што је **Дом за остарела лица** може да буде радостан, сведочи нам управница Дома за старе “Доживети стоту”, Росанда Филиповић. Старачки Дом са по 1000 квадратних метара стамбене и зелене површине, налази се у Земуну. Током посете, затекла сам наше времешне јунаке у уметничком заносу. Готово сви су били на поплочаној сцени и увежбавали своје улоге за представу “Госпођа министарка”. Игром случаја нисам могла много да се задржим, па сам са управником Дома наставила разговор неком другом м моменту може узивати, доказали су ми моји другари /корисници

И мени је жао сто сам пропустила ту прилику. Али, обећавам да ћу доћи да гледам премијеру. Кад је премијера?

Премијера ће бити за четири дана, тачније у петак, поводом петогодишњице оснивања ове установе. Представу ће имати прилику да гледају рођаци, пријатељи, познаници наших другара/корисника. Након тога ће уследити коктел вече.

Како се родила идеја за отварање Дома за старе?

Дом смо основали пре пет година на иницијативу моје баке Стане. Тачније, она је пре тога била корисник државног Дома за пензионере. Незадовољна условима и третманом у тој институцији, захтевала је од свог сина, а мог оца да јој обезбеди место где ће провести како је рекла: “последње дане живота”. По отварању Дома она је довела своје пријатеље, како оне из институције у којој је предходно боравила, тако и оне с којима се приватно дружила. То су уједно, и наши први корисници. Временом је институција напредовала у сваком погледу. Па могу вам рећи да је кроз Дом до сад просло преко 150 другара/корисника.

Колики је капацитет Дома?

Тридесет кревета, што значи за 30 особа, које су размештене у једнокреветне, двокреветне, и трокреветне собе. Тренутно нам је испуњен капацитет.

Да се осврнемо на кориснике. Који су њихови разлози доласка у Дом?

Мислиш, која их је то мука натерала да дођу овамо. Уистину, и јесте “мука”. Углавном корисници у Дом долазе тужни, беспомоћног погледа. Најчешће долазе на иницијативу чланова своје породице који нису у могућности да се адекватно старају о њима, због породичних или пословних обавеза; мада постоје случајеви када корисници добровољно иницирају смештај у Дом.

Шта ви радите кад вам се јави корисник?

Тада пресудну улогу има социјални радник, који прво информише наше потенцијалне кориснике о услугама које може да пружи овај Дом, након што потенцијални корисници излажу своје случајеве и захтеве. Онда социјални радник настоји да задовољи обе стране, тако сто усклађује косникове жаље са могућностима које може да пружи овај Дом.

Шта најчешће ‘мучи’ ваше другаре/кориснике?

Телевизор..... (смех). У Дому се покварио телевизор, па су сад сви у ‘фрци’ и сви причају о томе. Некад су заиста као деца. Но, шалу на страну. Мислим да је то бол због одбачености, односно помисао да никоме нису више потребни. На срећу, ово стање траје јако кратко и јавља се повремено. Трудимо се да им скренемо пажњу са негативних емоција и да пронађемо нешто што их може испунити, као што је ова представа. Заиста, уметност је најбољи лек против депресије. У уметности је лепота.

Каква је атмосфера у Дому?

Тренутно романтична. Имамо чак и новопечене младенце. Пре недељу дана другари/корисници су се организовали и направили квази-свадбу баки Мики и деда Станку, у нашем дворишту. Било је много смеха. Чак имам и снимак. И сви смо још увек под овим утиском. Иначе, код нас је увек забавно. Ми се заиста трудимо да од наших корисника извучемо позитивну енергију, која још увек пламти у њиховим срцима и поред тешких реалних околности, као сто су болест, смрт неког корисника... И свако ко је био наш корисник није се покајао, јер зиста се трудимо да сваком максимално изађемо у сусрет и испунимо њихове захтеве. А што се тиче елементарних потреба наших корисника, заиста оне су задовољене на адекватан начин. Обзиром да су основне животне потребе задовољене, остављен им је простор да се креативно изразе.

Шта бисте поручили за крај?

Хм.... Живот је леп! И сваки период живота је посебан и са собом носи своју чар. Тако да се једнако добро може уживати у свакој развојној фази нашег живота. Такође је јако битно да смо окружени људима који су весели и позитивни, јер ће нам упола олакшати отежавајуће околности.

Регионални конгрес студената социјалног рада, Љубљана 2014.

Други регионални конгрес студената социјалног рада оджан је априла месеца 2014. године у Љубљани. Учесници су били студенти социјалне политике и социјалног рада из Словеније, БиХ, Македоније, Црне Горе, и Србије. У свакој од поменутих земаља постоје катедре за социјални рад и социјалну политику, док је у Љубљани посебан факултет само за социјални рад. По шест студената је представљало сваку од земаља учесница.

Конгрес се базирао на теми **Социјални рад у породици**, док су следеће теме биле посебно обрађиване: Социјални рад са децом и адолесцентима, социјални рад са старијима у породици, са децом са сметњама у развоју, затим хранитељство и усвојење, као и зависност и ментално здравље. Наведене теме су обрађене у временском интервалу од три дана, док је последњег дана био организован Округли сто. Округли сто је имао за циљ креирање осам засебних пројеката од стране сваке земље учеснице, а тицао се проблема са којима се суочавамо као студенти социјалног рада, и будући социјални радници.

Социјални рад са децом и адолесцентима

Када се прича о пубертету, многи признају да је то осетљиво доба, међутим углавном праве шале на рачун пубертетлија. Захваљујући садашњем начину живота и све напреднијој технологији, све већем утицају западњачког начина живота, деца одрастају на веома другачији начин од својих родитеља. Деца имају потребе које родитељи понекада не умеју да препознају, те долази до сукоба између деце и родитеља. Улога социјалног радника јесте да схвати и реагује на потребе детета, као и адолесцента, али најважније да га разуме. Такође, родитељи могу потражити помоћ у виду саветовања, како би имали квалитетнији однос са својим дететом.

Социјални рад са децом са сметњама у развоју

Деца са сметњама у развоју су веома осетљива група којој је потребан велики степен разумевања, као и емпатије. Свако људско биће, било ког узраста, је веома осетљиво на однос других према њему, посебно оних до којих му је стало и оних од којих зависи. Дете са тешкоћама у развоју суочава се са бројним непријатним искуствима. Подсмех вршњака, сажаљење одраслих, игнорисање – само су нека од непријатних искустава које особу са тешкоћама у развоју чине преосетљивом. Да ли ће се развити депресија или ће се испољити манифестно агресивно понашање зависи од оних који су најчешће у контакту са њом. Срећан исход тј. понашање које охрабрује и подстиче самопоштовање је, нажалост, веома ретко. Инклузија деце са сметњама у развоју је веома важна и садржана у томе да свако дете (обдарено, просечних или смањених способности) добије прилику да се развија у границама својих способности и да се пријатно осећа у свом окружењу. Још ближе одређење крајњег циља инклузије било би да свако дете буде вредност по себи.

Зависност и ментално здравље

Зависност је социјално-патолошки проблем. Постоји више облика зависности, неки од њих су алкохолизам, дрога, коцка... Зависност карактерише понашање које је увек усмерено на поновно узимање супстанце, настављање употребе, тешкоће у контролисању, снажна жеља за употребом. Затим осећање узмирености, нервозе, уколико постоји препрека између супстанце и субјекта, као и негирање употребе. Доводи до психичког и физичког оштећења. Зависнику је потребан јак систем подршке, породица, пријатељи. Битна је стратегија за избегавање и превладавање ситуација високог ризика. Потребно је да зависник схвати и призна да има проблем, како би лечење могло да отпочне. Штетно је по њих одбацивати их, осуђивати. Корисно је укључити зависника у организације самопоћи, тј. групе и састанке са људима који имају исти проблем.

Хранитељство и усвојење

За децу је увек боље да, уколико не могу да живе са својом породицом или родбином, да живе у другој породици, хранитељској или усвојитељској. У Балканским земљама влада мишљење да је за детета бољи живот у познатој заједници, него институционализација. Веома је важно подићи свест о томе колико је хранитељство потребно деци о којима биолошки родитељи тренутно не могу да се брину. Њима је потребна љубав и разумевање, јер су преживели трауме, као што су насиље у породици, занемаривање... Усвојење је трајно решење за децу која немају родитељско старање. Чином усвојења деца добијају родитеље, док у случају хранитељства, не говори се о релацији родитељ-дете, већ хранитељ-дете.

Социјални рад са старима у породици

Иако је старост нешто што долази природно и неминовно, многи, чак понекада и ми сами, немамо довољно разумавања за потребе и осећања старијих људи. Проблеми са којима се они сусрећу нема мало, међутим један од најважнијих јесте пружање адекватне неге када дођу у године када се не могу сами старати о себи. Честа ситуација јесте да немају породицу која би на себе преузела ту обавезу, или се сами осећају као вишак и сметња. Из тог разлога се одлучују за смештај у центру социјалне заштите, Геронтолошки центар. Проблем настаје када им пензија није довољно висока да сами сnose трошкове домског смештаја, као и недовољан капацитет дома. Када је реч о квалитету живота и услуга у дому, многи који су упознати са ситуацијом, оценили би као недовољан квалитет. Потребно је одговорити на потребе старих људи и пружити им што бољу услугу, како у породици која се брине о њима, тако и у дому.

Значај конгреса

Сличности нам говоре да у појединим проблемима нисмо сами, и то нам даје места за напредак и за тражење подршке у решавању проблема који је распрострањен. Са друге стране, разлике нам такође дају мотивацију да се развијамо као особе, а затим да помогнемо развоју наше струке као млади активни академци. Такође, још једна веома важна ствар јесте то што смо показали да не постоје баријере између Србије и суседних земаља.

Сви смо прихватили једни друге, учили од њих, као и они од нас, што је показатељ да управо овакви скупови чине да се обришу и нестану последице дешавања у прошлости и то је нешто за шта смо право ми, млади, одговорни. Нашом сарадњом, дружењем, дељењем искустава, сваке године ширимо мрежу међу студентима која је корисна, како нама, тако и млађим генерацијама. Имали смо велику част да присуствујемо оваквом скупу и упознамо изузетне људе, који ће једног дана бити засигурно врсни социјални радници. Самим тим што смо се дружили, разменили искуства, слушали међусобна излагања, доста тога новог смо и чули и научили. Цело то искуство је допринело стварању нових идеја и жеље да се те идеје реализују. Схватили смо да, уколико желимо решити проблеме који су нам заједнички, а који се тичу наше струке, морамо деловати заједно, јер смо тако јачи. Због тога нам је изузетно драго што смо остварили сарадњу са суседним земљама и надамо се да ћемо ускоро и ми бити домаћини једног оваквог скупа.

ЏЕЈН АДАМС

Џејн Адамс је рођена 6. септембра 1860, у малом граду Сидервилу, у Илиноису, као осмо од укупно деветоро деце. Њена мајка је умрла када је Џејн имала само три године. Неки сматрају да је управо тај догађај проузроковао њену жељу да постане лекар, када је била дете. Али она није могла да постане лекар и оствари свој сан, јер је често имала болове у леђима и била болешљива већину времена. Године 1877, Џејн је кренула у Женску Богословију у Роквилу, где је научила да пише и ауторитативно говори, особине које ће доћи до изражаја током њених каснијих година. Када је дипломирала Богословију 1881, она се опет разболела и постала депресивна. Касније те године јој је умро отац. Џејн је тада имала само 21 годину. Након смрти њеног оца, Џејн и остатак њене породице се преселио у Филаделфију где је почела похађати Женски Медицински Колеџ, како би остварила свој сан из детињства. Па ипак, она се поново разболела, а њеној ситуацији је допринело и када је њен брат, Вебер, доживео нервни слом.

Џејн никада није дипломирала. Уместо тога, она је кренула на путовање са својом маћехом по Европу од 1883. до 1885. године. Након тога, живе у Балтимору од 1886. до 1887, када започиње ново путовање по Европи, овог пута са групом пријатеља. Тада њен живот полако почиње да има смисао. Када је Џејн отпутовала у Лондон, наишла је на огромно сиромаштво које је индустријализација изазвала у Енглеској. Она је такође видела насеље кућа Тојнби Хал, који ће се користити у циљу учења радника и од којег је изникао интерес за социјалне реформе. Када се Џејн вратила у САД, она је отпутовала у Чикаго и тамошње старо здање преправила у кућу како би се користила за бригу о деци и давању им медицинске неге. Истовремено је покушала да очисти отпад са градских улица који је изазивао разне болести. Док је боравила у Чикагу, она је такође успела да просвети и едукује сиромашне. Често је говорила на црквеним окупљањима и у женским клубовима и разговарала је са студентима.

Џејн је почела бити позната широм нације по њеним говорима и била је чак и препоручена да се састане са председником Вудром Вилсоном од стране његовог блиског пријатеља који је чуо да говори.

Она је чак покушала да заустави долазак Првог светског рата, иако је то било неизбежно. Она је такође подстицала медитацију и постала официр напредне странке и Женске међународне лиге за мир и слободу, где је постала председник 1915. Чак јој је био понудио посао у Црвеном крсту, али она га је одбила, јер је Црвени крст водила војска, а самим тим, подржавали су рат. Године 1931. Џејн је добила **Нобелову награду за мир** за све што је урадила, укључујући и њену помоћ светском разоружању после Првог светског рата, Хал кућу и многа друга достигнућа. Умрла је 21. маја 1935. покушавајући да оствари свој сан да свако дете буде срећно. Сахрањена је у Сидервилу, њеном родном месту.

За њом су остале многе књиге о проституцији, женским правима, малолетничкој деликвенцији и војсци.

Немања Бучић

ПРОМОЦИЈА ХУМАНИХ ВРЕДНОСТИ

Црвени крст Србије је 2007. године креирао програм промоције хуманих вредности. Циљна група овог програма су деца узраста од 8 до 14 година, деца предшколског узраста и нижих разреда средњих школа. Такође су у програм укључена и деца која припадају маргинализованим групама и деца са сметњама у развоју.

Носиоци програма промоције хуманих вредности су едуковани волонтери Црвеног крста који су прошли кроз обуке које је организовао Црвени крст. У кратким цртама ћу рећи нешто о неким, од горе наведених тема, које се спроводе кроз радионице, за које свако треба да зна, и још битније примењује у пракси.

Циљ овог пројекта јесте да се промовишу и пруже информације и знања деци, а и одраслима о:

Толеранцији

Личном и културалном идентитету

Ненасилном решавању конфликта

Родној равноправности

Проблеми дискриминације и стигматизације

Насиљу преко електронских медија

Дечијим правима

Шта је толеранција?

Толеранција се дефинише као способност да се прихвати поштовање другачијих гледишта, веровања, понашања и начина живота.

Толерантна личност у стању је да разуме да постоје схватања која су различита од њених.

“Толеранција је на проби када смо у већини, а храброст је на проби када смо у мањини,, – Ралф Стокман

“Нетолеранција је доказ немоћи,, – Алистер Кроули

Шта је родна равноправност?

“То је концепт који говори да мушкарци и жене имају слободу да развијају личне способности и праве изборе без ограничења наметнутих строгим родним улогама, да се различито понашање, жење и потребе жена и мушкараца у једнакој мери узимају у обзир, вреднују и подржавају. Овај концепт подучава младе људе да рано почну да цене различитост,, , је управо дефиниција коју су волонтери научили кроз обуку и преносе на нове генерације.

Када је реч о **дечијим правима** волонтери деци преносе основна знања о истом. Већина деце чак није ни знала да имају нека од ових права, али су кроз радионице на ову тему научили на шта све имају право. Управо је циљ тих радионица био да се подигне свест деце о својим правима, и да то стечено знање шире међу својим другарима, а и међу старијима.

Нажалост у неким деловима света, деца су и даље искоришћавана, злостављана и малтретирана, те конвенција о дечијим правима није универзална. Постоји тежња да се у свету и код нас у потпуности усвоји конвенција дечијих права, и свакако у томе доприносе волонтери Црвеног крста.

Свакако једна од најзанимљивијих тема деци је насиље преко електронских медија. **Cyber bullying** је малтретирање преко савремене технологије, укључујући друштвене мреже, мобилне телефоне и интернет уопштено. Жртве примају непријатне, претеће поруке, долазе у контакте са лажним профилима које касније, упознајући их уживо, долазе до већих проблема, у виду отмице, силовања или убиства, жртвама се шаљу и вируси, а често други улазе у њихов компјутерски систем и тако долазе до њихових личних података, те може доћи до злоупотребе. Управо волонтери децу едукују о потенцијалним опасностима и уче их како да на најбезбеднији начин могу да користе модерну технологију и шта да предузму уколико тођу у ту ситуацију.

Уводни део часа се састоји од кратког теоријског увода на задату тему, затим следе радионице које подразумевају разне игре, цртање, глуму и слично, а што је у складу са предвиђеном темом.

Волонтер сам у Црвеном крсту Вождовац већ 8 година, односно почела сам да волонтирам од свог 6. разреда основне школе. На пројекту ПХВ-а радим већ 4 године. Искуство које сам стекла је неизмерљиво и веома корисно, с обзиром на мој одабир професије којом желим да се бавим – социјалним радом. Са својих 16. година прошла сам обуку и убрзо добила своје прво одељење са којима сам радила. Била је то ОШ “Јанко Веселиновић,, на Вождовцу.

Убрзо затим уследило је још 5 школа у којима сам дала свој допринос. Углавном сам радила са децом која су ишла у 3. или 4. разред, а имала сам искуство и са децом петог разреда. Оно што се свидело деци јесте то што су предавачи млади и што смо приближни њиховим годинама.

Такође су волели теме пројекта и радионице интерактивног типа.

Нека деца су се први пут сусрела са горе наведеним темама. Код већине деце су промењени ставови да се тучом решавају проблеми, научили су да се проблеми могу решити мирним разговором. Ученици који су похађали радионице су постали толерантнији и свестранији.

Искуство које сам стекла и које и дан данас стичем, јер се и даље бавим овим пројектом сматрам за веома велико. Рад са децом ме испуњава, волим када знам да сам им пренела корисне информације и научила нечим добром. По искуству, деца после завршене обуке излазе као паметнија, свестранија и обазривија бића.

РЕЧНИК СОЦИЈАЛНОГ РАДА

- А** **Апстиненцијална политика** је политика којом влада, црква, едукативне организације и друге институције подстичу људе да избегавају сексуалне односе до брака. Неке организације заговарају политику потпуног уздржавања од сексуалних односа до брака, док друге заговарају тзв. „апстиненцију плус” у којој се млади образују како да остваре смислен и сигуран секс касније у свом животу.
- Б** **Биосоцијално** -- утицај и интеракција окружења, биолошких, социјалних, културних и физичких фактора на развој и понашање личности.
- В** **Виктимологија** је интердисциплинарна наука која проучава особе и групе које су постале жртве криминала, рата, верских, расних и политичких прогона, саобраћајних несрећа, елементарних непогода, инфективних болести итд. Када су у питању жртве насиља, у оквиру виктимологије интердисциплинарно се проучавају значајна обележја жртава – психолошки услови који су претходили догађају као и последице које су уследиле. Поред тога, значајна пажња посвећује се проучавању карактеристика насилника, чиме се стварају могућности за превентивни рад државних, судских и социјалних служби.
- Г** **Геријатрија** је грана медицине, која се бави промовисањем здравља и превенцијом и лечењем обољења старијих лица. Израз долази од речи „гери“ (стари) и „јатрос“ (лекар). Геријатрија се разликује од геронтологије, која проучава сам процес старења. У Србији постоји Геријатријска секција Српског лекарског друштва и Клиника за геријатрију КБЦЗвездара. Постоји и катедра за геронтологију Медицинског факултета у Београду.
- Д** **Девјација** изворно значи скретање с путање, измену извесног правца, одступање од неке вредности. У науци о друштвеним девијацијама, означава понашања појединца и друштвених група која одступају од моралних, религијских и обичајних норми и вредности (нпр. криминал, малолетничка делинквенција, самоубиство, проституција, болестизависности, просјачење, друштвене дезорганизације и сл.). Према овим понашањима постоји формална и неформална друштвена реакција осуде и неодобравања. У науци о друштвеним девијацијама користе се четири критеријума за дефинисање девијација: нормативни, вредносни, људских потреба и друштвене реакције.
- Е** **Егоцентрични** говор је посебан вид говора који се јавља код деце на узрасту од око три године, а основна одлика му је да дете све поруке упућује самом себи. Овај говор је неразумљив, крајње сажет, а састоји се од кратких, граматички неуређених и непотпуних реченица.
- Ж** **Животни план** је особени начин на који су организоване основне вредности, намере и жеље личности усмерене ка одређеном животном циљу. Животни план је, по Адлеру, оно по чему је свака личност јединствена (непоновљива), а то је уједно оно што обезбеђује јединство личности.
- З** **Занемаривање** деце дефинише се као акт или синдром одсуства бриге о основним физичким, емоционалним, социјалним и другим потребама деце од стране родитеља. Основне форме занемаривања су: физичко, образовно, здравствено и емоционално занемаривање као и неадекватан надзор, експлоатација и напуштање детета.
- И** **Идеално ја** је несвесна, нереална, идеализована слика коју личност има о себи самој, својим могућностима, особинама и способностима. Замишљена слика о сопственом Ја какво би оно требало да буде и којим вредностима би требало да тежи. Уколико реалност више противречи овој нестварној, улепшаној слици, особа је утолико више склона да фалсификује све оно што је демантује и да се још грчевитије држи идеализоване представе о себи. Карактеристична појава за све узрасте.

К **Колективна свест** је свест коју чини систем заједничких уверења, ставова, погледа на свет и вредности људи у једном друштву, који појединци затичу у одређеној културној и социјалној заједници и који одређује њихов начин мишљења и делања. Појам има кључну улогу у објашњењу многих друштвених појава и социјалног понашања људи, јер колективна свест обликује индивидуалну свест појединих припадника друштвене заједнице.

Л **Лични стандард** је куповна моћ припадника одређене групе или класе становништва изражена кроз однос прихода и расхода, односно количине новца који остаје за личну потрошњу, луксуз, едукацију, рекреацију и све потребе које не спадају у основне. Доживљај личног стандарда подлеже личним критеријумима појединца.

М **Маргинална група** је свака друштвена група која се налази на „периферији” друштвене моћи, и без значајног утицаја на битне друштвене токове и политичка збивања. У различитим друштвима постоје различите групе које су маргинализоване, а то су најчешће: националне мањине, Роми, домаћице, преступници, бојми и сл.

Н **Невербални тест** је врста теста у коме су задаци дати у виду невербалног материјала (цртежи, коцке, делови фигуре, комад жице или апарати), а од испитаника се не тражи вербални одговор, него само да нешто нацрта, сложи, састави, уобличи или да се изведе нека моторна радња на апарату. Тестови овог типа дају се особама за које се претпоставља да не владају добро језиком на којем се тестирање врши или како би се у процени интелигенције елиминисао чинилац утицаја вербалне способности.

О **Осећање мање вредности** је осећање слабости, немоћи, неадекватности које може настати не само услед хендикепа на телесном, већ и на психичком и социјалном плану. Појединац тежи да ово непријатно осећање мање вредности превазиђе компензацијом или надкомпензацијом. Према Адлеру, осећање мање вредности је моћан покретач и није само по себи ненормалан или штетан мотив. Оно постаје такво само ако је прејако и ако се усмери на неконструктивне циљеве, када се јавља као комплекс мање вредности.

П **Парафазиа** је поремећај говора испољен у невољном, несвесно погрешном изговарању речи, односно замењивању слогова и читавих речи, или у деформисању познатих речи.

Р **Роршахов тест** је један од најпознатијих тестова за дијагностику дубинских слојева личности. Конструисао га је швајцарски психијатар Херман Роршах. Спада у групу пројективних тестова где појам пројекције означава један континуиран и несвестан психолошки процес којим личност открива своје динамичке и структуралне особине. Овај тест се заснива на подсвесном размишљању пацијента на основу чега треба да се установи психичко и емотивно стање пацијента.

С **Сегрегација** (лат. segregare - разлучити, раставити) је раздвајање људи на основу различитих критерија који се у правилу косе са начелима људских права и слобода. Сегрегација је повезана са дискриминацијом људи на основу расне, класне, националне и верске разлике. Неволна сегрегација се догађа кад се правним, политичким или нормативним захтевима, обично успостављеним од доминантне групе, намећу знатна ограничења мање моћној групи. Постоји и тзв. добровољна сегрегација која се догађа кад људи одлуче да се друже само са себи сличнима. Најтежи облик сегрегације је апартејд.

Т **Транс** је посебно психофизичко стање обележено променама ритма дисања, крвног притиска, осетљивости на бол итд., до којег се долази „изласком” из себе и утапањем у нешто веће, праћено осећањем усхићености, озарености или заноса. У религији, ово стање постиже се посебним техникама или ритуалима.

У **Уверење или веровање** је субјективни суд (став, оцена, мишљење) о некој појави великим делом заснован на веровању да је нешто добро, истинито, лепо или праведно. Уверења су повезана са ставовима и вредностима, стичу се социјализацијом, утичу битно на понашање и обично се тешко мењају. За разлику од веровања, уверења су једним делом рационално и емпиријски утемељена и подложна корекцији, под притиском аргумената и искуствених доказа.

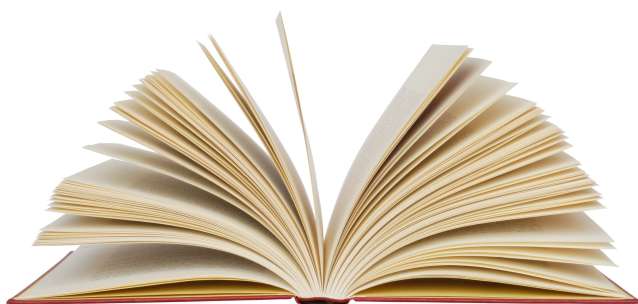
Ф **Фабулација** је измишљање или конструкција прича са улогама које укључују приповедача и особе из ближе или даље околине. Карактеристична је за дечји узраст када је тешко разликовати фабулацију од реалних животних догађаја. Фабулација код одраслих указује на тешкоће у психолошком функционисању или је симптом тежих психотичних обољења.

Х **Хипоманичне епизоде** су симптом поремећаја расположења који се састоји у експанзивно иритирајућем расположењу које траје најмање четири дана. Ове епизоде укључују осећања појачаног самопоуздања, грандоманије и сл. и представљају јасно одступање од уобичајеног расположења и функционисања. Симптоми су идентични симптомима маничних епизода али су блажи и не укључују делузије и друге психотичне појаве.

Ц **Циклус злоупотребе** је понављање злостављачких образаца понашања које се догађа када се злостављана особа тако понаша према другима. Истраживања су показала да особе које злостављају и злоупотребљавају децу, старе или партнера често су и сами били злостављани. Циклус се преноси на наредну генерацију када деца злостављача постају родитељи и супружници.

Ч **Човечност** (у неким крајевима чојство) или хуманост је активан однос према људским вредностима, посебно према другим људима. Хуманост посебно подразумева бригу према људима који нису у могућности да задовоље своје основне људске потребе. Однос хуманости не подразумева стварање зависности слабијега, већ, напротив, поштовање личности сваке особе и оснаживање њених потенцијала. Цитат: „Јунаштво је да сачуваш себе од другог, а чојство да сачуваш друге од себе.“

Ш **Шок будућности** је књига коју је написао социолог Алвин Тофлер. Шок будућности настаје пошто у савременом постиндустријском свету брзина промена у технологији, техници, образовању, друштвеним односима, начину живота и сл, толико је велика да превазилази човекове ограничене могућности асимилације и његове адаптивне способности. Тако долази до великих личних криза, а често и до психичког слома. Најчешће психопатолошке реакције и одбрамбене тактике савременог човека на шок будућности су: порицање, регресија, агресивност и апатија.

Извор: „Речник социјалног рада“
Иван Видановић ,

Припремила: Бојана Џукелић

АКТИВНОСТИ УНИЈЕ СТУДЕНАТА СОЦИЈАЛНОГ РАДА

- 24. Октобар 2013. Трибина „Отвори очи и погледај око себе” поводом Европског дана против трговине људима; гости: начелник одељења за сузбијање илегалних миграција и трговине људима Милан Милојковић и Марта Ашанин која је тренер на програму Борба против трговине људима.
- Недеља хуманости за Милана који је студент нашег факултета. Слеп је и нема новац за операцију. Поводом тога, организована је и трибина „Зашто студенти са хендикепом немају услове за студирање.”
- 26. Новембар 2013. Пријатељски обилазак Градског завода за јавно здравље заједно са грађанима. Могућност добровољног поверљивог тестирања и саветовања (ДПСТ), поводом Дана борбе против ХИВ-а.
- 30. Новембар 2013. **Пројекција филма „Све о мајци”** Педра Алмодовара у Дому Омладине; дебата након филма.Теме на дебати:(шта се о ХИВ-у зна, а шта не,нормализација живота маргинализованих особа,како се држава стара о маргинализованим особама...
- 03. Децембар 2013. Трибина на факултету **"Protect your love save the future"** поводом борбе против ХИВ-а и АИДС-а
- 04. Децембар 2013. Пројекат са КСФПН-ом „**Просјачење у Србији**- уносан бизнис или прека потреба?” Гости: Милош Бешић и Центар за социјални рад Вождовац.
- 12. Децембар 2013. Реч је о истом пројекту са КСФПН-ом. Предавање на факултету са гостима: Драгана Станковић, Наталија Перишић и Прихватилиште.
- 11. Децембар 2013. **Хуманитарна караоке журка**. Прикупљен новац ишао је деци из Прихватилишта.

- **Новогодишња акција** за децу из Централне Србије као и за децу са Косова и Метохије. У студенском дому 4. Април, осмишљено је да се из мензе остави дезерт који ће бити послат деци.
- 15. Март 2014. Други број новина
- 19. Март 2014. **Међународни дан социјалних радника**; гости: Миодраг Тасић- председник Друштва социјалних радника, проф. доц Душан Петровић (проф. ФПН-а у пензији); Драгана Ковачевић-социјални радник у АД „Политика" као и Сандра Маловић Ликић- социјални радник у НУРДОР-у.
- 01. Октобар 2014. Трећи број новина

- Тренутно у току: Чланови уније су учесници радионица у оквиру пројекта **"Зажмури и чуј ме"** у реализацији Канцеларији за младе Вождовац

**KOPIRANJE (CRNO BELO, KOLOR)
ŠTAMPANJE (CRNO BELO, KOLOR)
KORIČENJE(TVRDO, MEKO, SPIRALNO,
METALNO)
VIZIT KARTE, BROŠURE,
FLAJERI ,LETCI, POSTERI...
ŠTAMPA VELIKIH FORMATA, ROLL UP...
NAREZIVANJE CD-OVA
PEČATI, BLINDRUK, UV LAK..
IZRADA REKLAMA**

I JOŠ MNOGO TOGA....

**NIKŠIĆKA 5/1, VOŽDOVAC, BEOGRAD
+381 11 397 25 25
e-mail:printystar@gmail.com
www.printystar.rs**